

Nr 721.

Av herrar **Severin** och **Anderson** i Råstock, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 182, med förslag till lag om ändrad lydelse av 6, 7, 8, 13, 29, 40 och 42 §§ lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 182 med förslag till ändringar i vissa delar av lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering föreslås i 7 paragrafen, att pension eller understöd, som utgår på grund av gåva, testamente eller försäkring, vilken icke är i lag föreskriven, eller ock, utan samband med olycksfall i arbetet, på grund av egen eller anhörigs förutvarande arbetsställning, räknas ej heller som inkomst i den mån beloppet sammanlagt icke överstiger

i ortsgrupp 1	300 kronor
» » 2	350 »
» » 3	400 »

Avsikten med denna bestämmelse, som utom beträffande dyrortsgrupperingen är densamma som finnes i den 1935 antagna lagen om folkpensionering, är tydligen, att icke genom lagens bestämmelser minska den enskildes strävan att genom egen förtänksamhet förskaffa sig försörjningsmöjligheter under ålderdomen. För samhället måste det vara av stort värde, att den enskilda människan antingen genom egen pensionsförsäkring eller genom åtaganden från arbetsgivaren eller på båda dessa vägar i förening söker säkra sin ålderdom. Genom en dylik pensionsförsäkring uppstår i regel ett sparande, som eljest icke skulle ha kommit till stånd, vilket måste anses värdefullt för samhället. Den minskning i statens utgifter för de åldrigas försörjning, vari detta sparande kommer till direkt uttryck, måste även i och för sig anses vara en fördel.

Emellertid intaga de grupper, som genom egna ansträngningar söka att trygga sin ålderdom, otvivelaktigt en något missgynnad ställning. Genom sina skatter måste de i likhet med alla andra medborgare bidra till statens kostnader för tilläggs pensionerna, utan att dock själva erhålla någon valuta därför. De gå miste om denna förmån endast därför, att de utöver de kostnader, den allmänna folkpensioneringen pålägger dem, frivilligt belasta sig med ytterligare utgifter för sin egen ålderdoms trygghet. I den mån dessa ytterligare utgifter motsvaras av en högre arbetsinkomst, torde ur den allmänna samhälls-solidaritetens synpunkt intet vara att invända mot en sådan ordning. Det betyder då endast, att de lyckligare lottade av sitt överflöd få avstå något åt sina mindre väl ställda medmänniskor. Men i de fall, då de stegrade utgifterna måste tagas ur lika små eller mindre inkomster, synes oss förhållandet bli ett

annat. Vi vilja för att klargöra tankegången taga följande exempel. Två personer ha vardera en årsinkomst av 2,500 kr. Den ene betalar 200 kr. om året till pensionskassan för att trygga sin ålderdom, vartill kommer avgiften till folkpensioneringen. Den andre, som icke är i tillfälle att ordna för sin personliga pensionering, erlägger endast avgiften till folkpensioneringen. Vid uppnådd pensionsålder erhåller den förstnämnde en pension från staten uppgående till 70 kr. jämte 10 procent på erlagda avgifter. Den andre erhåller också 70 kr, jämte 10 procent på erlagda avgifter, men därtill i tilläggspension 250 kr. eller, om han är gift, tillsammans med sin maka 500 kr. Exemplet är inte helt konstruerat; det ansluter sig på det närmaste till den verkliga situationen för en stationskarl anställd vid enskild järnväg och delägare i enskilda järnvägarnas pensionskassa.

Man kan säga, att den, som sålunda kunnat ordna för sin ålderdom, lyckligtvis inte är i behov av tilläggspensionen. Men han befinner sig i denna ställning endast på grund av de dryga avgifter han ur sin arbetsinkomst betalat till sin pensionsförsäkring. Vi förbise inte, att även arbetsgivarna vanligen bidra till en dylik pensionsförsäkring. Med den uppfattning om pensionsrätten, som numera allmänt hyses, anses ju emellertid även den av arbetsgivaren erlagda avgiften vara av den anställdes intjänt lön. Om arbetsgivaren i vårt exempel sålunda erlägger 220 kr. pr år, för den anställdes till pensionskassan, så är detta endast samma sak, som om den anställdes lön stegras till 2,720 kr., men han betalar alla avgifter själv. En lön av 2,720 kr. ansluter sig också nära till den för industriarbetare vanliga. Genomsnittsinkomsten för en industriarbetare uppgives i socialstyrelsens statistik för 1934 uppgå till 2,715 kr. pr år.

Det torde inte få anses uteslutet, att bestämmelsen i den formulering den har i paragraf 7 motverkar såväl den anställdes som hans arbetsgivares villighet att söka ordna för ålderdomens trygghet. Även de arbetsgivare, som utan någon egentligt ordnad pensionering betala något understöd till sina gamla arbetare, måste tänkas såtillvida påverkade av bestämmelsen, att de icke vilja låta detta understöd överstiga de 300 kr., vid vilka en reducering av tilläggspensionen inträder.

Det är klart, att de ovan angivna avgifterna på en ringa lön äro ganska betungande. Riksdagen har emellertid två gånger avslagit förslag om befrielse från avgifter till folkpensioneringen för personer, som själva ordnat sin åldersförsörjning. Det får sålunda anses utelutet att på denna väg skänka den lättnad åt de anställda, som otvivelaktigt kan anses motiverad. Det vore i grunden inte heller någon verklig kompensation, eftersom avgifterna till tilläggspensionen, som vilar på skatterna, i alla fall komme att utgå. Det är ju på dessa avgifter ingen valuta erhålles, medan däremot de direkta pensionsavgifternas berättiga till grundpensionen.

Däremot synes oss en tänkbar utväg att vinna större rättvisa i här diskuterade hänseende vara, om staten på något sätt kunde bidra till de enskilda pensionskassorna. Därest staten med något anslag till dessa kunde uppmuntra ansträngningarna till ordnande av enskild pensionering, skulle påtagligen också

en samhällsekonomisk och statsfinansiell vinst vara gjord. Statens utgifter till ålderdomsförsörjningen skulle nedgå, då givetvis det antal personer, som skulle erhålla tilläggspension reducerades i samma takt som den enskilda pensioneringen ordnades. Dessutom torde man även kunna räkna på en nedgång i kommunernas utgifter för de gamla, dels därigenom, att den enskilda pensioneringen i regel träder i kraft vid en tidigare ålder än 67 år, dels därigenom, att kommunerna bleve befriade från att komplettera de inkomster, de gamla erhålla från folkpensioneringen, vilket nu ofta torde vara nödvändigt och som sannolikt i vissa fall kan bli nödvändigt även efter den nya lagens ikraftträdande.

Med hänvisning till vad ovan anförts, hemtälla vi,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att utredning verkställes i frågan om staten genom bidrag till enskilda pensionskassor eller på annat sätt kan uppmuntra den enskildes strävan att trygga sin ålderdom.

Stockholm den 1 april 1936.

Frans Severin.

Anders Anderson
i Råstock.